2. 3. RAKAMLAR VE NOKTALAMA İŞARETLERİ

KONUYA HAZIRLIK

1. **Rakamların yazılışında, bugünkü şekillerin dışında kullanıldığını bildiğiniz işaretler var mı? Konuyla ilgili bilgilerinizi gözden geçiriniz.**
2. **Bir metinde gerekli noktalama işaretlerinin kullanılmaması veya yanlış kullanılması ne gibi durumlar doğurabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.**

OSMANLI TÜRKÇESİ

Osmanlı Türkçesinde sayılar rakamlarla yazıldığında soldan sağa doğru yazılır ve okunur.

Osmanlı Türkçesinde kullanılan rakamlar ve sayılar aşağıda tanıtılmıştır. Bunları inceleyerek yazılışlarını öğreniniz.

RAKAMLAR VE SAYILAR

On bir	11	١١
On iki	12	١٢
On üç	13	١٣
On dört	14	١٤
On beş	15	١٥
On altı	16	١٦
On yedi	17	١٧
On sekiz	18	١٨
On dokuz	19	١٩
Yirmi	20	٢٠
Yüz	100	١٠٠

Sıfır	0	٠
Bir	1	١
İki	2	٢
Üç	3	٣
Dört	4	٤
Beş	5	٥
Altı	6	٦
Yedi	7	٧
Sekiz	8	٨
Dokuz	9	٩
On	10	١٠

Tarihlerin yazımında sağdan sola doğru önce gün, sonra ay, sonra da yıl yazılır:

04/06/2024	٢٠٢٤/٠٦/٠٤	15/07/2016	٢٠١٦/٠٧/١٥

SIRA SİZDE

1. Aşağıda Osmanlı Türkçesiyle yazılmış sayıların okunuşlarını boş bırakılan yerlere örnekteki gibi yazınız.

٩٠	٧٨	١٢	٤٠	٢٣	١٩
90	78	12	40	23	19
١٢٩٩	٩٣٢	٧٥١	٦٣٢	١٨٧٨	١٩٠٠
1299	932	751	632	1878	1900

2. Rakamların yazılışıyla ilgili aşağıdaki eşleştirmeyi uygun şekilde yapınız.

Bugünkü Alfabeyle Rakamlar			Osmanlı Türkçesiyle Rakamlar
10/C	6	1	٠٥٥٥٤٥٦٣٧٢٨
٩٠ 90		2	٦٢٢
15/09/2024	5	3	١٠.٣٥
05554563728	1	4	.٩
10.35	3	5	٢٠٢٤/٠٩/١٥
9.	4	6	ج/١٠
622	2	7	١٠٧١
1071	7		

3. Aşağıdaki toplama, çıkarma ve çarpma işlemlerini Osmanlı Türkçesindeki rakamları kullanarak yapınız.

٩٥	٤٥	٨٦١	٢٠٢٣	١٤٥٣	٨١
× ٢	× ٨	− ١٨	− ١٠٠	+ ٥٧٠	+ ١٨
١٩٠	٣٦٠	٨٤٣	١٩٢٣	٢٠٢٣	٩٩

OSMANLI TÜRKÇESİ

Osmanlı Türkçesinde bugünkü anlamda noktalama işaretleri ilk olarak Tanzimat Dönemi'nde İbrahim Şinasi'nin *Şair Evlenmesi* adlı eserinde karşımıza çıkar. Şinasi, bu eserinde üç noktalama işaretinin görevlerini şu şekilde açıklar:

Mutarıza [yay ayraç] içinde bulunan kelam, hâli tarif eder.
Şöyle bir hatt-ı ufki [uzun çizgi, konuşma çizgisi] söz başına delalet eder.
Nokta, sözün nihayetine alamet olur.

Dede Korkut Hikâyeleri'nin Dresden nüshasında cümle sonunda büyükçe bir nokta işareti **(•)**, eserin son bölümünde ise Uygur yazmalarında süsleme amaçlı ⁘ işareti vardır. Nokta süsleme için değil de cümle sonunu ifade etmek amacıyla kullanılmıştır. Ayrıca 14. yüzyılda Şeyyad Hamza'nın yazdığı *Yusuf ve Züleyha* mesnevisinde de virgüle benzeyen bir işaret **(٩)** mevcuttur.

Mahir KALFA, *Noktalama İşaretlerinin Türkçenin Öğretimindeki Yeri ve Önemi*

Osmanlı Türkçesi imlasında kullanılan başlıca noktalama işaretleri aşağıda verilmiştir. Bunları inceleyerek bugünkü şekilleriyle karşılaştırınız.

NOKTALAMA İŞARETLERİ				
Ünlem	Noktalı Virgül	Soru İşareti	Virgül	Nokta
!	؛	؟	،	.

SIRA SİZDE

Aşağıda Osmanlı Türkçesiyle yazılmış bir metin yer almaktadır. Verilen metni inceleyip noktalama işaretlerini bulunuz ve örnekteki gibi çember içine alınız.

ئولومك ايلك طوراغى قبره چيقار. قبر، ظاهرده بر توكنيش و بر صوك؛
باطنده ايسه بر ديريليش و باشلانغيچدر. بدنلر، بر طاش ياصديغه باش
قويوب ياتمقده‌در؛ كميكلر و أتلر صيزلامه‌يه باشلامشدر. صوورولر و جوابلر
ايله بر امتحاندر باشلار: ربّك كيم؟ كتابك هانگيسى؟ زمانيڭى ناصل
خرجادك؟ اولادلرك، ماللرك وس. وس... ”صورو حساب اولماييسار، دنيا
آخرت قويانه/ منكر نكير نه صورار، تك اوليجق جمله مراد“.

İskender PALA, *Aşka Dair*

ÜNİTE KONULARIYLA İGİLİ DAHA FAZLA ÇALIŞMAYA BU KAREKODLA ULAŞABİLİRSİNİZ.